

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

16 päivänä kesäkuuta 2016*

Ennakkoratkaisupyyntö — Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa — Asetus (EY) N:o 44/2001 — Eriytynyt toimivalta — 5 artiklan 3 alakohta — Sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskeva asia — Vahinko — Asianajajan huolimattomuus sopimuksen tekstin laadinnan yhteydessä — Paikkakunta, missä vahinko sattui

Asiassa C-12/15,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Hoge Raad der Nederlanden (Alankomaiden ylimmän oikeusasteen tuomioistuin) on esittänyt 9.1.2015 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 14.1.2015, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Universal Music International Holding BV

vastaan

Michael Tétreault Schilling,

Irwin Schwartz ja

Josef Brož,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Ilešič sekä tuomarit C. Toader (esittelevä tuomari), A. Rosas, A. Prechal ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 25.11.2015 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Universal Music International Holding BV, edustajinaan C. Kroes ja S. Janssen, advocaten,
- Michael Tétreault Schilling, edustajinaan A. Knigge, P. A. Fruytier ja L. Parret, advocaten,
- Josef Brož, edustajinaan F. Vermeulen ja B. Schim, advocaten,
- Kreikan hallitus, asiamiehinään A. Dimitrakopoulou, S. Lekkou ja S. Papaïoannou,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

— Euroopan komissio, asiamiehinä M. Wilderspin ja G. Wils,
kuultuaan julkisasiamiehen 10.3.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 (EYVL 2001, L 12, s. 1) 5 artiklan 3 alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat Universal Music International Holding BV (jäljempänä Universal Music), joka on Alankomaihin sijoittautunut yhtiö, ja toisaalta kolme asianajajaa Michael Tétreault Schilling, jonka kotipaikka on Romaniassa, Irwin Schwartz, jonka kotipaikka on Kanadassa, ja Josef Brož, jonka kotipaikka on Tšekin tasavallassa, ja jossa on kyse asianajaja Brožin huolimattomuudesta osakeoptiosopimuksen tekstin laadinnan yhteydessä Tšekin tasavallassa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Brysselin yleissopimus

- 3 Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27.9.1968 tehdyn yleissopimuksen (EYVL 1972, L 299, s. 32), sellaisena kuin se on muutettuna myöhemmillä uusien jäsenvaltioiden tähän yleissopimukseen liittymisestä tehdyillä yleissopimuksilla (jäljempänä Brysselin yleissopimus), 5 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Sellaista henkilöä vastaan, jolla on kotipaikka sopimusvaltiossa, voidaan nostaa kanne toisessa sopimusvaltiossa:

— —

- 3) sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä vahingon aiheuttanut teko sattui,

— —”

Asetus N:o 44/2001

- 4 Asetuksen N:o 44/2001 johdanto-osan 11, 12, 15 ja 19 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(11) Tuomioistuimen toimivaltaa koskevien sääntöjen ennustettavuuden on oltava hyvä, ja niiden on perustuttava periaatteeseen, jonka mukaan toimivaltainen tuomioistuin määräytyy pääsääntöisesti vastaajan kotipaikan perusteella, ja vastaajan kotipaikan tuomioistuin on aina toimivaltainen, lukuun ottamatta joitakin tarkoin rajattuja tapauksia, joissa riidan kohteen tai osapuolten sopimusvapauden vuoksi jokin muu liittymäperuste on oikeutettu. Oikeushenkilöiden kotipaikka olisi määriteltävä itsenäisesti yhteisten sääntöjen avoimuuden lisäämiseksi ja toimivaltaristiriitojen välttämiseksi.

(12) Asianmukaisen lainkäytön helpottamiseksi tai tuomioistuimen ja riita-asian läheisen yhteyden vuoksi tulisi olla vaihtoehtoisia toimivaltaperusteita vastaajan kotipaikan mukaan määräytyvän toimivaltaperusteen lisäksi.

--

(15) Lainkäytön yhdenmukaisuus edellyttää, että rinnakkaiset oikeudenkäynnit saadaan mahdollisimman vähiin ja on varmistettava, ettei kahdessa jäsenvaltiossa anneta keskenään ristiriitaisia tuomioita.

--

(19) Olisi varmistettava jatkuvuus Brysselin yleissopimuksen ja tämän asetuksen välillä, minkä vuoksi olisi säädettävä siirtymäsäännöksiä. Saman jatkuvuuden olisi koskettava myös Euroopan [unionin] tuomioistuimen tulkintaa Brysselin yleissopimuksesta. Myös [Brysselin yleissopimuksen tulkintaa unionin tuomioistuimessa koskevaa, 3.6.1971 tehtyä] pöytäkirjaa olisi edelleen sovellettava asetuksen voimaantulopäivänä jo vireillä olleisiin menettelyihin.”

5 Mainitun asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa, jossa myönnetään yleinen toimivalta sen jäsenvaltion tuomioistuimille, jossa vastaajalla on kotipaikka, säädetään seuraavaa:

”Kanne henkilöä vastaan, jonka kotipaikka on jäsenvaltiossa, nostetaan hänen kansalaisuudestaan riippumatta tuon jäsenvaltion tuomioistuimissa, jollei tämän asetuksen säännöksistä muuta johdu.”

6 Kyseisen asetuksen 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jos henkilön kotipaikka on jäsenvaltiossa, häntä vastaan voidaan nostaa kanne toisessa jäsenvaltiossa:

--

3) sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä vahinko sattui tai saattaa sattua;

--”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

7 Universal Music on Universal Music Groupiin kuuluva levy-yhtiö. Universal Music International Ltd on Universal Musicin sisaryhtiö, joka kuuluu samaan konserniin.

8 Universal Music International Ltd sopi vuonna 1998 tšekkiläisten kumppanien – muun muassa B&M spol. s r. o. -nimisen levy-yhtiön (jäljempänä B&M) ja sen osakkaiden – kanssa, että yksi tai useampi Universal Music Groupiin kuuluva myöhemmin nimettävä yhtiö ostaisi 70 prosenttia B&M:n osakkeista. Sopimuspuolet sopivat myös, että ostaja ostaisi jäljelle jääneet osakkeet vuonna 2003, ja niiden hinta oli määrä vahvistaa tämän viimeksi mainitun ostamisen ajankohtana. Myyntihinnasta suoritettiin jo ennakkoa. Sopimus ja tämän suunnitellun kaupan tärkeimmät kohdat kirjattiin Letter of Intent -asiakirjaan, jossa vahvistettiin tavoitteeksi myyntihinta, joka vastasi B&M:n keskimääräistä vuotuista voittoa viisinkertaisena.

9 Sopimuspuolet neuvottelivat tämän jälkeen myynnistä ja luovutuksesta, joka koski 70 prosenttia B&M:n osakkeista, ja osakeoptiosopimuksesta jäljelle jäävän 30 prosentin osalta (jäljempänä osakeoptio).

- 10 Universal Music Groupin lakiasiainosaston toimeksiannosta jäljelle jääneitä osakkeita koskeva osakeoptiosopimus laadittiin tšekkiläisessä Burns Schwartz International -asianajotoimistossa. Kyseisen asianajotoimiston, Universal Music Groupin lakiasiainosaston ja B&M:n osakkaiden välillä vaihdettiin useita versioita tästä sopimuksesta.
- 11 Näissä neuvotteluissa Universal Music merkittiin osakeoptiosopimukseen ostajaksi. Universal Music, B&M ja sen osakkaat allekirjoittivat sopimuksen 5.11.1998.
- 12 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan mainitusta sopimuksesta käy ilmi, että asianajaja Brož, joka oli asianajotoimisto Burns Schwartz Internationalin työntekijä, ei ollut tehnyt Universal Music Groupin lakiasiainosaston esittämää tekstimuutosta kokonaan, mikä johti siihen, että myyntihinta, joka oli kerrottava vielä osakkeenomistajien lukumäärällä, oli aiottuun myyntihintaan nähden viisinkertainen.
- 13 Voidakseen täyttää sopimusveloitteensa ostaa jäljellä olevat osakkeet Universal Music laski elokuussa 2003 osakkeiden hinnan aikomansa kaavan mukaisesti ja päätyi hintaan, joka oli 10 180 281 Tšekin korunaa (CZK) (noin 313 770 euroa). B&M:n osakkeenomistajat vetosivat sopimuksessa määrättyyn laskutapaan ja vaativat 1 003 605 620 CZK:n (noin 30 932 520 euroa) suuruista hintaa.
- 14 Riita saatettiin välimiesmenettelyyn Tšekin tasavallassa, ja sopimuspuolet tekivät 31.1.2005 sopimuksen. Tämän sopimuksen täytäntöönpanemiseksi Universal Music maksoi jäljelle jääneistä 30 prosentista osakkeita 2 654 280,03 euroa (jäljempänä sovintoratkaisuun perustuva hinta) tilisiirrolla Alankomaissa olevalta pankkitililtään. Siirto suoritettiin tilille, joka B&M:n osakkailta on Tšekin tasavallassa.
- 15 Universal Music nosti rechtbank Utrechtissa (Utrechtin alioikeus, Alankomaat) asetuksen N:o 44/2001 5 artiklan 3 alakohdan nojalla kanteen, jossa vaadittiin asianajajien Schilling ja Schwartz, jotka olivat asianajotoimisto Burns Schwartz Internationalin entisiä osakkaita, sekä asianajaja Brožin velvoittamista maksamaan yhteisvastuullisesti 2 767 861,25 euroa korkoineen ja kuluineen vahingosta, jota Universal Musicille väitetysti aiheutui viimeksi mainitun asianajajan huolimattomuudesta osakeoptiosopimuksen tekstin laadinnan yhteydessä. Vahingon väitettiin ilmenneen mainitusta huolimattomuudesta johtuneena erotuksena yhtäältä alun perin aiotun hinnan ja toisaalta sovintoratkaisuun perustuvan hinnan ja kulujen, jotka Universal Musicille aiheutuivat välimiesmenettelystä, välillä.
- 16 Universal Music väitti kanteensa tueksi, että vahinko aiheutui sille Baarnissa (Alankomaat), jonne se oli sijoittautunut.
- 17 Rechtbank Utrecht katsoi 27.5.2009 antamallaan ratkaisulla, ettei sillä ollut toimivaltaa tutkia sen käsiteltäväksi saatettua asiaa, koska paikkakuntaa, missä Universal Musicin väittämä vahinko, jonka se katsoi olevan ”välitön puhdas varallisuusvahinko”, ilmeni, eli Baarnia, ei voitu pitää asetuksen N:o 44/2001 5 artiklan 3 alakohdassa tarkoitettuna paikkakuntana, ”missä vahinko sattui”, sillä esillä ei ollut riittävästi liittymäperusteita alankomaalaisten tuomioistuinten toimivallan vahvistamiseksi.
- 18 Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (Arnhem-Leeuwardenin muutoksenhakutuomioistuin, Alankomaat), johon Universal Music valitti ratkaisusta, pysytti 15.1.2013 antamallaan ratkaisulla alioikeuden ratkaisun. Tämä tuomioistuin katsoi, että kanteen ja tuomioistuimen, jossa asia on pantu vireille, välillä ei ollut olemassa sellaista erityisen läheistä liittymää, joka muodostaa perusteen asetuksen N:o 44/2001 5 artiklan 3 alakohdan soveltamiselle. Pelkästään se, että sovintoratkaisuun perustuva hinta tuli Alankomaihin sijoittautuneen yrityksen maksettavaksi, oli näin ollen riittämätön perusta alankomaalaisten tuomioistuinten kansainväliselle toimivallalle.
- 19 Universal Music teki kassaatiovalituksen Gerechtshof Arnhem-Leeuwardenin ratkaisusta ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen. Schilling ja Brož ovat toisistaan riippumatta tehneet vastavalituksen.

- 20 Näissä olosuhteissa Hoge Raad der Nederlanden päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko asetuksen N:o 44/2001 5 artiklan 3 alakohtaa tulkittava siten, että paikkakuntana, ’missä vahinko sattui’, voidaan pitää jäsenvaltiossa sijaitsevaa paikkakuntaa, jossa vahinko ilmeni, kun vahinko on yksinomaan varallisuusvahinko, joka on välitön seuraus toisessa jäsenvaltiossa tapahtuneesta oikeudenvastaisesta menettelystä?
- 2) Jos vastaus ensimmäiseen kysymykseen on myöntävä:
- a) Minkä arviointiperusteiden tai näkökulmien avulla kansallisen tuomioistuimen on asetuksen N:o 44/2001 5 artiklan 3 alakohdan nojalla toimivaltaansa määrittäessään ratkaistava, onko käsiteltävässä asiassa kyse varallisuusvahingosta, joka on oikeudenvastaisen menettelyn välitön seuraus (’alkuperäinen varallisuusvahinko’ tai ’välitön varallisuusvahinko’), vai varallisuusvahingosta, joka on muualla ilmenneen alkuperäisen vahingon seuraus tai muualla ilmenneestä vahingosta johtuva vahinko (’seurausvahinko’ tai ’välillinen varallisuusvahinko’)?
- b) Minkä arviointiperusteiden tai näkökulmien avulla kansallisen tuomioistuimen on asetuksen N:o 44/2001 5 artiklan 3 alakohdan nojalla toimivaltaansa määrittäessään ratkaistava, missä varallisuusvahinko – joko välitön tai välillinen – käsiteltävässä asiassa ilmeni tai sen on katsottava ilmenneen?
- 3) Jos vastaus ensimmäiseen kysymykseen on myöntävä, onko asetusta N:o 44/2001 tulkittava siten, että kansallinen tuomioistuin, jonka on ratkaistava, onko sillä käsiteltävässä asiassa toimivalta asetuksen nojalla, on velvollinen ratkaisussaan ottamaan lähtökohdaksi kantajan tai valittajan tässä yhteydessä esittämät relevantit väitteet, vai onko se velvollinen ottamaan huomioon myös sen, mitä vastaaja esittää näiden väitteiden kiistämiseksi?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

- 21 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii ensimmäisellä kysymyksellään pääasiallisesti selvittämään, onko asetuksen N:o 44/2001 5 artiklan 3 alakohtaa tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa paikkakuntana, ”missä vahinko sattui”, voidaan pitää jäsenvaltiossa sijaitsevaa paikkakuntaa, missä vahinko ilmeni, kun vahinko muodostuu yksinomaan taloudellisesta tappiosta, joka on välitön seuraus toisessa jäsenvaltiossa tapahtuneesta oikeudenvastaisesta menettelystä.
- 22 Tähän kysymykseen vastaamiseksi on palautettava mieliin, että siltä osin kuin asetuksella N:o 44/2001 korvataan Brysselin yleissopimus, unionin tuomioistuimen tämän yleissopimuksen määräyksistä antama tulkinta pätee myös tämän asetuksen säännösten osalta, mikäli kyseisten määräysten ja säännösten voidaan katsoa vastaavan toisiaan (tuomio 16.7.2009, Zuid-Chemie, C-189/08, EU:C:2009:475, 18 kohta ja tuomio 10.9.2015, Holterman Ferho Exploitatie ym., C-47/14, EU:C:2015:574, 38 kohta).
- 23 On todettava, että tämän asian kannalta merkityksellisten asetuksen N:o 44/2001 säännösten sanamuoto on lähes sama kuin Brysselin yleissopimuksen määräysten. Tätä vastaavuutta silmällä pitäen on asetuksen N:o 44/2001 johdanto-osan 19 perustelukappaleen mukaisesti varmistettava jatkuvuus kyseisten asetuksen ja yleissopimuksen tulkinnassa (tuomio 16.7.2009, Zuid-Chemie, C-189/08, EU:C:2009:475, 19 kohta).

- 24 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että asetuksen N:o 44/2001 5 artiklan 3 alakohdassa tarkoitettuun ”sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskevan asian” käsitteeseen kuuluvat kaikki sellaiset kanteet, joissa vaaditaan vastaajan vastuun toteuttamista ja jotka eivät kyseisen asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan a alakohdassa tarkoitettulla tavalla liity ”sopimusta koskevaan asiaan” (tuomio 28.1.2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, 44 kohta). Tässä yhteydessä on niin, että koska ennakkoratkaisupyynnön ei sisälly seikkoja, joista kävisi ilmi, että pääasian asianosaisten välillä on sopimussuhde, mikä on kuitenkin ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana selvittää, unionin tuomioistuimen on rajoitettava arviointinsa koskemaan asetuksen N:o 44/2001 5 artiklan 3 alakohtaa, jota kansallisen tuomioistuimen esittämät ennakkoratkaisukysymykset koskevat.
- 25 Kuten julkisasiamies on muistuttanut ratkaisuehdotuksensa 27 kohdassa, asetuksen N:o 44/2001 II luvun 2 jaksossa on vain poikkeuksena sen 2 artiklan 1 kohdassa säädetystä sopimusvaltion, jonka alueella vastaajalla on kotipaikka, tuomioistuinten toimivaltaa koskevasta pääsäännöstä säädetty eräistä erityisistä toimivaltaperusteista, joiden joukossa on kyseisen asetuksen 5 artiklan 3 alakohdassa säädetty toimivaltaperuste. Sen paikkakunnan tuomioistuinten toimivallan, missä vahinko sattui, osalta on kyse erityistä toimivaltaa koskevasta säännöstä, joten sitä on tulkittava itsenäisesti ja suppeasti, ja sen ei voida tulkita koskevan muita kuin kyseisessä asetuksessa nimenomaisesti tarkoitettuja tilanteita (ks. vastaavasti tuomio 5.6.2014, Coty Germany, C-360/12, EU:C:2014:1318, 43–45 kohta ja tuomio 10.9.2015, Holterman Ferho Exploitatie ym., C-47/14, EU:C:2015:574, 72 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 26 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan asetuksen N:o 44/2001 5 artiklan 3 alakohdassa säädetty erityinen toimivaltasääntö perustuu riita-asian ja sen paikkakunnan tuomioistuinten, missä vahinko sattui tai saattaa sattua, välisen erityisen läheisen liittymän olemassaoloon, minkä vuoksi toimivalta on hyvään lainkäyttöön ja prosessin asianmukaiseen järjestämiseen liittyvien syiden perusteella perusteltua antaa näille tuomioistuimille (tuomio 5.6.2014, Coty Germany, C-360/12, EU:C:2014:1318, 47 kohta ja tuomio 10.9.2015, Holterman Ferho Exploitatie ym., C-47/14, EU:C:2015:574, 73 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 27 Sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskevissa asioissa sen paikkakunnan tuomioistuimella, missä vahinko sattui tai saattaa sattua, on yleensä parhaat mahdollisuudet ratkaista asia muun muassa riidan läheisyyden ja asian selvittämisen vaivattomuuden vuoksi (tuomio 21.5.2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, 40 kohta ja tuomio 10.9.2015, Holterman Ferho Exploitatie ym., C-47/14, EU:C:2015:574, 74 kohta).
- 28 Kuten unionin tuomioistuin on jo todennut, asetuksen N:o 44/2001 5 artiklan 3 alakohdassa olevalla ilmaisulla ”paikkakunta, missä vahinko sattui”, tarkoitetaan yhtä hyvin vahingon ilmenemispaikkaa kuin paikkaa, jossa tämän vahingon aiheuttanut kausaaliyhteydessä oleva tapahtuma on sattunut, joten vastaajaa vastaan voidaan kantajan valinnan mukaan nostaa kanne jommankumman paikkakunnan tuomioistuimessa (ks. saastuttamisen osalta tuomio 30.11.1976, Bier, 21/76, EU:C:1976:166, 24 ja 25 kohta, tavaramerkkiloukkausten osalta tuomio 5.6.2014, Coty Germany, C-360/12, EU:C:2014:1318, 46 kohta ja yhtiön johtajan sopimuksen osalta tuomio 10.9.2015, Holterman Ferho Exploitatie ym., C-47/14, EU:C:2015:574, 72 kohta).
- 29 Vaikka pääasian osapuolet ovat yksimielisiä siitä, että Tšekin tasavalta on paikka, missä kausaaliyhteydessä oleva tapahtuma on sattunut, niiden välillä on erimielisyyttä sen paikkakunnan, missä vahinko on ilmennyt, määrittämisestä.
- 30 Ennakkoratkaisupyynnöstä käy ilmi, että yhtäältä B&M:n ja sen osakkaiden ja toisaalta Universal Musicin välillä 5.11.1998 tehdystä sopimuksesta neuvoteltiin ja se allekirjoitettiin Tšekin tasavallassa. Sopimuspuolten oikeudet ja velvoitteet määriteltiin tässä jäsenvaltiossa, mukaan lukien Universal

Musicin velvoite maksaa alun perin tarkoitettua korkeampi hinta jäljelle jääneistä 30 prosentista osakkeita. Tämä sopimusvelvoite, jota sopimuspuolilla ei ollut tarkoitus luoda, syntyi Tšekin tasavallassa.

- 31 Universal Musicille aiheutuneesta vahingosta, joka johtuu aiotun myyntihinnan ja toisaalta sopimuksessa mainitun hinnan välisestä erotuksesta, tuli varma sovintoratkaisussa, josta sopimuspuolet sopivat välimiesmenettelyssä Tšekin tasavallassa 31.1.2005, jolloin todellinen myyntihinta määritettiin. Siitä lähtien maksuvelvoite kohdistui peruuttamattomasti Universal Musicin omaisuuteen.
- 32 Näin ollen omaisuuserien menettäminen tapahtui Tšekin tasavallassa, koska vahinko syntyi siellä. Pelkästään se seikka, että Universal Music suoritti välimiesmenettelyssä Tšekin tasavallassa sovitun sovintoratkaisun täytäntöönpanemiseksi sovintoratkaisuun perustuvan hinnan tilisierrolla Alankomaissa olevalta pankkitililtään, ei ole omiaan kumoamaan tätä päätelmää.
- 33 Ratkaisu, joka voidaan johtaa tämän tuomion 30–32 kohdassa tehdyistä toteamuksista, vastaa asetuksessa N:o 44/2001 asetettuja varmuuden ja ennakoitavuuden vaatimuksia, koska toimivalta on hyvään lainkäyttöön ja prosessin asianmukaiseen järjestämiseen liittyvien syiden perusteella perusteltu antaa tšekkiläisille tuomioistuimille.
- 34 Tässä yhteydessä on muistutettava, että ilmaisua ”paikkakunnan – –, missä vahingon aiheuttanut teko sattui” ei voida tulkita laajentavasti niin, että siihen sisältyisivät kaikki paikkakunnat, joissa voi ilmetä sellaisen seikan aiheuttamia vahingollisia seurauksia, joka on jo aiheuttanut toisella paikkakunnalla tosiasiaa ilmenneen vahingon (tuomio 19.9.1995, *Marinari*, C-364/93, EU:C:1995:289, 14 kohta).
- 35 Unionin tuomioistuin on tämän oikeuskäytännön mukaisesti täsmentänyt myös, että mainitulla ilmaisulla ei tarkoiteta kantajan kotipaikkaa, missä on hänen omaisuutensa keskuspaikka, vain siitä syystä, että hän on kärsinyt siellä taloudellisen vahingon seurauksena omaisuuserien menettämisestä toisessa sopimusvaltiossa (tuomio 10.6.2004, *Kronhofer*, C-168/02, EU:C:2004:364, 21 kohta).
- 36 On totta, että unionin tuomioistuin totesi 28.1.2015 tuomion *Kolassa* (C-375/13, EU:C:2015:37) 55 kohdassa, että kantajan kotipaikan tuomioistuimet ovat vahingon ilmenemisen perusteella toimivaltaisia, kun kyseinen vahinko toteutuu välittömästi kyseisellä kantajalla näiden tuomioistuinten tuomiopiiriin sijoittautuneessa pankissa olevalla pankkitilillä.
- 37 Kuten julkisasiamies on todennut esillä olevassa asiassa antamansa ratkaisuehdotuksen 44 ja 45 kohdassa, kyseinen toteamus on kuitenkin tehty mainittuun tuomioon johtaneen asian erityisessä asiayhteydessä, jolle oli ominaista, että olosuhteet yhdessä saivat aikaan mainittujen tuomioistuinten toimivallan.
- 38 Näin ollen puhdasta taloudellista vahinkoa, joka ilmenee suoraan kantajan pankkitilillä, ei voida sellaisenaan pitää asetuksen N:o 44/2001 5 artiklan 3 alakohdan kannalta ”merkityksellisenä liittymänä”. Tässä yhteydessä on samoin todettava, että ei ole poissuljettua, että Universal Musicin kaltainen yhtiö saattoi valita useista pankkitileistä sen, jolta se olisi voinut suorittaa sovintoratkaisuun perustuvan hinnan, joten paikkakunta, missä tämä tili sijaitsee, ei ole välttämättä luotettava liittymäperuste.
- 39 Ainoastaan siinä tilanteessa, että myös muut asian erityisolosuhteet yhdessä ovat perusteena puhtaan taloudellisen vahingon ilmenemispaikan tuomioistuimen toimivallalle, saattaisi olla perusteltua sallia kantajan nostavan mainitussa tuomioistuimessa kanteen tällaisen vahingon perusteella.
- 40 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 44/2001 5 artiklan 3 alakohtaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa paikkakuntana, ”missä vahinko sattui”, ei voida muiden liittymien puuttuessa pitää

jäsenvaltiossa sijaitsevaa paikkakuntaa, missä vahinko ilmeni, kun vahinko muodostuu yksinomaan taloudellisesta tappiosta, joka ilmenee suoraan kantajan pankkitilillä ja on välitön seuraus toisessa jäsenvaltiossa tapahtuneesta oikeudenvastaisesta menettelystä.

- 41 Kun otetaan huomioon ensimmäiseen kysymykseen annettu vastaus, toiseen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Kolmas kysymys

- 42 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii kolmannella kysymyksellään pääasiallisesti selvittämään, onko niin, että määrittäessään toimivaltansa asetuksen N:o 44/2001 nojalla tuomioistuimen, jonka käsiteltäväksi asia on saatettu, on arvioitava kaikkia käytettävissään olevia seikkoja, mukaan luettuna tarvittaessa vastaajan kiistävät lausumat.
- 43 Kuten julkisasiamies on korostanut ratkaisuehdotuksensa 52 kohdassa, siitä huolimatta, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on esittänyt tämän kysymyksen vain siltä varalta, että ensimmäiseen kysymykseen annettava vastaus on myöntävä, on intressi vastata siihen, kun otetaan huomioon, että tämä kysymys liittyy toimivallan yleiseen arviointiin eikä ainoastaan kysymykseen siitä, riittääkö varallisuusvahinko toimivallan vahvistamiseen.
- 44 Unionin tuomioistuin on erityisesti asetuksen N:o 44/2001 5 artiklan 3 alakohdan osalta täsmentänyt, että tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi asia on saatettu, ei kansainvälisen toimivallan tarkistusvaiheessa arvioi kansallisten oikeussääntöjen mukaisesti, onko kanne otettava tutkittavaksi tai onko se perusteltu, vaan se toteaa ainoastaan ne liittymät tuomioistuinvaltioon, jotka kyseisen säännöksen nojalla ovat perusteena sen toimivallalle. Näin ollen kun kyseinen tuomioistuin tutkii, onko se kyseisen säännöksen nojalla toimivaltainen, se saa olettaa, että kantajan esittämät, asian kannalta merkitykselliset väitteet sopimukseen perustumattoman vahingonkorvausvastuun edellytyksistä pitävät paikkansa (ks. vastaavasti tuomio 25.10.2012, Folien Fischer ja Fofitec, C-133/11, EU:C:2012:664, 50 kohta ja tuomio 28.1.2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, 62 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 45 Vaikka asiaa käsittelevällä kansallisella tuomioistuimella ei siis olekaan velvollisuutta todistelun toimittamiseen toimivallan määrittämisvaiheessa, jos vastaaja kiistää kantajan väitteet, unionin tuomioistuin on katsonut, että sekä asetuksen N:o 44/2001 taustalla oleva asianmukaisen linkityksen tavoite että sen riippumattomuuden kunnioittaminen, joka tuomioistuimella on tuomiovaltaansa käyttäessään, edellyttävät, että asiaa käsittelevä tuomioistuin voi tutkia kansainvälisen toimivaltansa kaikkien hallussaan olevien tietojen – tarvittaessa myös vastaajan kiistävien lausumien – valossa (tuomio 28.1.2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, 64 kohta).
- 46 Edellä esitetyn perusteella kolmanteen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että määrittäessään toimivaltansa asetuksen N:o 44/2001 nojalla tuomioistuimen, jonka käsiteltäväksi asia on saatettu, on arvioitava kaikkia käytettävissään olevia seikkoja, mukaan luettuna tarvittaessa vastaajan kiistävät lausumat.

Oikeudenkäyntikulut

- 47 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 5 artiklan 3 alakohtaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa paikkakuntana, ”missä vahinko sattui”, ei voida muiden liittymien puuttuessa pitää jäsenvaltiossa sijaitsevaa paikkakuntaa, missä vahinko ilmeni, kun vahinko muodostuu yksinomaan taloudellisesta tappiosta, joka ilmenee suoraan kantajan pankkitilillä ja on välitön seuraus toisessa jäsenvaltiossa tapahtuneesta oikeudenvastaisesta menettelystä.**
- 2) **Määrittäessään toimivaltansa asetuksen N:o 44/2001 nojalla tuomioistuimen, jonka käsiteltäväksi asia on saatettu, on arvioitava kaikkia käytettävissään olevia seikkoja, mukaan luettuna tarvittaessa vastaajan kiistävät lausumat.**

Allekirjoitukset